Reactienota zienswijzen kaderbrief 2025-2028, financiële verordening en eerste begrotingswijziging 2024

Aanleiding
Eind november zijn de kaderbrief 2025-2028, de financiële verordening en de eerste begrotingswijziging 2024 van Veiligheidsregio Fryslân (VRF) aangeboden aan de colleges van burgemeester & wethouders en de gemeenteraden van de Friese gemeenten. De gemeenten zijn gevraagd hierop hun zienswijze geven.

Algemeen beeld is positief
We beseffen ons dat er op onderdelen een technisch en mogelijk complex pakket voorligt. We hebben daarom geïnvesteerd in het begrijpelijk overbrengen van onze boodschap. Dit hebben wij onder meer gedaan door via een informerende sessie met de financiële ambtenaren. Tijdens deze sessie is een uitgebreide toelichting gegeven over de stukken. Daarnaast hebben we een video opgenomen waarin we onze stukken wederom hebben toegelicht, maar deze keer voor mensen die geen financiële achtergrond hebben. Deze video is beschikbaar gesteld aan alle gemeenteraadsleden. Daarnaast hebben we een webinar georganiseerd waarin raadsleden de gelegenheid hebben gehad om vragen te stellen. Tenslotte hebben we diverse schriftelijke vragen van gemeenteraden beantwoord en zijn we op verzoek te gast geweest bij een aantal gemeenteraden om ter plaatste een nadere toelichting te geven.

We merken dat onze inspanningen het beoogde positieve effect hebben gehad. Een aantal gemeenten heeft in haar zienswijze het waardering en vertrouwen in Veiligheidsregio Fryslân nadrukkelijk uitgesproken. Uiteraard zijn wij hier zeer content mee.

We maken uit de zienswijzen en overige reacties van de gemeenten op dat onze stukken in zijn algemeenheid positief zijn ontvangen. Een ruime meerderheid van de gemeenten heeft ervoor gekozen om geen zienswijze in te dienen, en daarmee hun vertrouwen uit te spreken in de voorgestelde plannen.

Zes gemeenten hebben een zienswijze ingediend. Via deze reactienota voorzien we iedere inbreng van een reactie. Deze delen we met alle Friese gemeenten, zodat iedereen geïnformeerd is voorafgaand aan de definitieve besluitvorming over onze kaderbrief 2025-2028, de financiële verordening en de eerste begrotingswijziging 2024.

Kaderbrief 2025-2028

De gemeenten Smallingerland, Heerenveen en Opsterland hebben een zienswijze ingediend over het opnemen van de financiële uitkomsten van het proces ‘doorlichting begroting’ in het financiële kader van de kaderbrief 2025-2028.

De gemeenten hebben hierbij aangegeven dat deze uitbreiding niet nodig is gezien de positieve resultaten van de laatste jaren. Daarnaast vinden zij dat het om een relatief laag bedrag gaat, waardoor het risico beperkt is. Gemeente Smallingerland stelt ook dat de uitbreiding van de calamiteitencoördinator niet middels de doorlichting begroting kan worden opgevraagd. Zij stellen dat het hierbij namelijk gaat om nieuw beleid.

Uit deze zienswijzen blijkt dat het project doorlichting begroting op onderdelen onduidelijk is. In dit project is er namelijk nadrukkelijk gezocht naar dekking binnen de bestaande begroting voor de diverse uitdagingen die Veiligheidsregio Fryslân op haar af ziet komen. Een groot deel van deze uitdagingen zijn dan ook binnen de bestaande financiële kaders opgevangen, waarna een relatief

klein deel is overgebleven. Dit resterende deel is nu opgenomen in de kaderbrief. Doorlichting begroting heeft nadrukkelijk niet geleid tot het invoeren van nieuw beleid. De calamiteitencoördinator is reeds aangekondigd in de kaderbrief 2024 – 2027.

De gemeente Súdwest-Fryslân vraagt aandacht voor de indexeringssystematiek, waarbij het uitgangspunt moet zijn dat er afgerekend wordt op basis van werkelijk gemaakte kosten. Uiteraard betreft de kaderbrief een zo nauwkeuring mogelijke schatting, maar nog steeds een voorspelling. Via de bestuurlijke rapportages wordt het bestuur geïnformeerd over mogelijke wijzigingen ten opzichte van de begroting. Uiteindelijk vindt afrekening van de financiële resultaten via de jaarrekening plaats, waarbij gemeenten een zienswijze kunnen indienen over de resultaatbestemming.

De financiële verordening

De gemeente Smallingerland heeft een zienswijze ingediend waarin zij aangeeft de financiële verordening niet te willen vaststellen. Zij stellen voor om met de gemeenten in gesprek te gaan om te komen tot een duurzame, eenvoudige en transparante wijze van financiering van de Veiligheidsregio in de toekomst. De uitkomsten hiervan zouden vervolgens in de financiële verordening verwerkt moeten worden.

De financiële verordening is de laatste jaren diverse malen onderwerp van gesprek geweest. De aanpassingen in de financiële verordening zijn juist gebaseerd op de uitkomsten van deze gesprekken en op de eerdere zienswijze van gemeenteraden. Een voorbeeld hiervan is de indexatiesystematiek van materiële kosten (scenario 3). Deze systematiek is op verzoek van bestuursleden en gemeenten gewijzigd, waarbij aansluiting is gezocht bij het gemeentefonds. Hiermee is naar onze mening invulling gegeven aan de wens om te komen tot een eerlijke en transparante wijze van financiering van Veiligheidsregio Fryslân.

Eerste begrotingswijziging 2024

De gemeente Achtkarspelen en de gemeente Smallingerland hebben geconstateerd dat de raming van de extra cao-kosten in 2024 een rekenkundige fout bevat. Beide gemeenten hebben verzocht dit te herstellen.

Wij betreuren de slordigheid die in deze berekening is ontstaan en zullen deze herstellen. Echter betreft dit een voorlopige raming die aangepast zal worden op basis van de werkelijke cao. Wij stellen daarom voor om de correctie niet nu door te voeren, maar op het moment dat de nieuwe cao bekend is. Daarmee wordt voorkomen dat er later in het jaar opnieuw een wijziging dient te worden doorgevoerd, hetgeen mogelijk alleen verwarrend werkt. De gemeentelijke bijdrage is nu op basis van de primitieve begroting gefactureerd, en wij zullen pas een wijziging in rekening brengen zodra de cao definitief is.

De gemeente Smallingerland heeft een zienswijze ingediend voor de verwerking van de raming van de loonkosten. De gemeente stelt hierbij voor om geen raming op te nemen, totdat er een nieuwe cao bekend is. Dit voorstel is in strijd met de bestuurlijke afspraken zoals deze zijn opgenomen in de financiële verordening van Veiligheidsregio Fryslân. Dit geldt overigens voor zowel de oude als de nieuwe verordening.

De gemeente Leeuwarden heeft een zienswijze ingediend over de berekening van de voorlopige afrekening van scenario 3. Ook voor deze afrekening geldt dat het definitief te bepalen bedrag pas later in het jaar kan worden bepaald. Dit zal plaatsvinden zodra de meicirculaire bekend is.

Het Ravijnjaar baart zorgen
De gemeenten Leeuwarden, Noardeast-Fryslân en Waadhoeke wijzen in hun zienswijze op het naderende ravijnjaar. Ze begrijpen dat de verhoging van de voorliggende begroting voornamelijk wordt veroorzaakt door autonome ontwikkelingen, maar verzoeken ons om kritisch te zijn op stijgingen en te (blijven) onderzoeken hoe een verdere stijging van de kosten kan worden voorkomen.

Nederlandse gemeenten kampen met structurele financiële uitdagingen. Daar zijn wij ons terdege van bewust. De VRF is altijd kritisch op kostenontwikkelingen; alleen noodzakelijke uitzettingen worden doorgevoerd. Ook laten wij ons periodiek vergelijken met andere veiligheidsregio's. Deze benchmark zal medio 2024 wederom worden uitgevoerd. Tevens start binnenkort het dekkingsplan bij de brandweer en worden het strategisch huisvestingplan en het takenpakket van de GGD geëvalueerd. Op basis van deze onderzoeken en evaluaties wordt het bestuur een actueel inzicht geboden om, indien nodig, bij te sturen. Daarnaast blijven wij in gesprek met de gemeenten om zo samen op te trekken in deze, zoals het nu lijkt, lastige financiële periode.

Uitdagingen
De economische omstandigheden en de krapte op de arbeidsmarkt zorgen voor grote uitdagingen voor zowel gemeenten als Veiligheidsregio Fryslân. Ook in deze dynamische tijden blijven wij ons vol toewijding inzetten voor een veilig en gezond Fryslân.